HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera de recursuri)

5 octombrie 2009 *

În cauza T-58/08 P,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii J. Currall și D. Martin, în calitate de agenți,

recurentă,

cealaltă parte în proces fiind

Anton Pieter Roodhuijzen, funcționar al Comisiei Comunităților Europene, cu domiciliul în Luxemburg (Luxemburg), reprezentat de É. Boigelot, avocat,

reclamant în primă instanță,

având ca obiect un recurs formulat împotriva Hotărârii Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene (Camera întâi) din 27 noiembrie 2007, Roodhuijzen/Comisia

* Limba de procedură: franceza.

(F-122/06, nepublicată încă în RepFP), și prin care se urmărește anularea acestei hotărâri,

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera de recursuri),

compus din domnul M. Jaeger, președinte, doamna V. Tiili, domnii J. Azizi, A. W. H. Meij (raportor) și M. Vilaras, judecători,

grefier: domnul E. Coulon,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat în temeiul articolului 9 din anexa I la Statutul Curții de Justiție, Comisia Comunităților Europene solicită anularea Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 27 noiembrie 2007, Roodhuijzen/Comisia (F-122/06, nepublicată încă în RepFP, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care acesta a anulat decizia Comisiei de a nu recunoaște convenția de conviețuire încheiată între domnul Anton Pieter Roodhuijzen și doamna H. drept o uniune consensuală, în sensul articolului 72 alineatul (1) din Statutul funcționarilor Comunităților Europene (denumit în continuare „statutul”), și, în consecință, de a-i refuza acesteia beneficiul sistemului comun de asigurări de sănătate al Comunităților Europene (denumit în continuare „RCAM”).

Cadrul juridic

2 La punctele 2-4 din hotărârea atacată, Tribunalul Funcției Publice a prezentat astfel cadrul juridic relevant:

3 Articolul 72 alineatul (1) din statut prevede:

„Pe baza unei reglementări adoptate de comun acord de către instituțiile comunitare după obținerea avizului Comitetului pentru statutul funcționarilor, funcționarul, soțul acestuia, atunci când acesta din urmă nu poate beneficia de prestații de aceeași natură și de același nivel în temeiul oricăror alte acte cu putere de lege sau norme administrative, copiii funcționarului și celelalte persoane aflate în întreținerea sa în sensul articolului 2 din anexa VII sunt asigurați împotriva riscurilor de boală, în limita a 80 % din cheltuielile suportate. […]

Partenerul necăsătorit al unui funcționar este considerat ca soț al acestuia în cadrul sistemului de asigurări de boală în cazul în care sunt îndeplinite primele trei condiții prevăzute la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII.

[…]”

4 Articolul 1 alineatul (2) din anexa VII la statut prevede:

„La alocația pentru locuință are dreptul:

(a) […]

(b) […]

(c) funcționarul înregistrat ca partener stabil în cadrul unei uniuni consensuale, cu următoarele condiții:

(i) cuplul să furnizeze un document oficial recunoscut ca atare de un stat membru sau de orice autoritate competentă a unui stat membru, care să ateste statutul lor de parteneri în cadrul unei uniuni consensuale;

(ii) niciunul dintre parteneri să nu fie căsătorit sau angajat într-o altă uniune consensuală;

(iii) partenerii să nu fie rude între ei în unul din următoarele grade: părinți, părinți și copii, bunici și nepoți, frați și surori, mătuși, unchi, nepoți, nepoate, gineri și nurori;

(iv) cuplul să nu aibă acces la căsătorie civilă într-un stat membru; se consideră că un cuplu are acces la căsătorie civilă în sensul prezentului punct numai în cazul în care membrii cuplului îndeplinesc toate condițiile stabilite de legislația unui stat membru care autorizează căsătoria unui astfel de cuplu;

[…]”

5 Articolul 12 din Reglementarea comună privind asigurarea riscurilor de boală ale funcționarilor Comunităților Europene (denumită în continuare „reglementarea comună”) are următorul conținut:

„Sunt persoane asigurate prin asigurarea funcționarului, în conformitate cu condițiile stabilite la articolele 13 și 14:

— […]

— partenerul recunoscut al asiguratului, chiar dacă nu este îndeplinită condiția prevăzută la articolul 1 alineatul (2) [litera] (c) punctul (iv) din anexa VII la statut;

— soțul sau partenerul recunoscut, aflat în concediu pentru interese personale, astfel cum se prevede în statut”. [traducere neoficială]

6 În Țările de Jos, astfel cum rezultă din broșura pe care Comisia a anexat-o la recursul formulat și în legătură cu care părțile sunt de acord că provine de la administrația olandeză, dreptul național prevede, pe lângă căsătoria tradițională, două forme de uniune, care sunt „geregistreerd partnerschap” (uniunea consensuală înregistrată) și „samenlevingsovereenkomst” (convenția de conviețuire). Spre deosebire de prima, care are efecte legale, patrimoniale și nepatrimoniale similare într-o mare măsură celor produse prin căsătorie, a doua formă de uniune rezultă din autonomia de voință a părților și în principal nu dă naștere, în privința părților, decât unor efecte care rezultă din drepturile și obligațiile prevăzute de acestea în convenție. În special, nu există nicio

obligație legală de a include într-un „samenlevingsovereenkomst” anumite angajamente sau declarații, în special în ceea ce privește obligația de a gospodări împreună. De altfel, cu condiția de a nu încălca normele de ordine și de morală publică, un „samenlevingsovereenkomst” poate fi încheiat între două sau mai multe persoane, iar încheierea unei astfel de convenții nu este exclusă între persoanele între care există legături de rudenie apropiate. În plus, un „samenlevingsovereenkomst” poate fi încheiat fie sub forma unui act sub semnătură privată, fie sub forma unui act notarial. În dreptul olandez, numai încheierea unui „samenlevingsovereenkomst” oficial întocmit de un notar permite accesul partenerilor la sistemele de pensii și la diferite avantaje legate de încadrarea în muncă. O astfel de convenție întocmită de un notar poate fi solicitată și de către terți, precum fondurile de pensii, drept dovadă a conviețuirii unui cuplu. În schimb, chiar și în lipsa oricărei formalități, încheierea unui „samenlevingsovereenkomst” sau simpla coabitare conduc la anumite consecințe, în special în materie de fiscalitate și de asigurări sociale. În principiu, un „samenlevingsovereenkomst” nu produce efecte față de terți, însă tribunalele încep să pună pe picior de egalitate cuplurile care au încheiat o astfel de convenție și cuplurile căsătorite sau pe cele care au încheiat un „geregistreerd partnerschap”.

Situația de fapt

7 În hotărârea atacată, situația de fapt din litigiu este prezentată astfel:

„6 Reclamantul, cetățean olandez, este funcționar al Eurostat de la 15 februarie 2006. La 20 februarie 2006, acesta a solicitat ca uniunea sa consensuală cu doamna [H.], reglementată printr-o convenție de conviețuire («samenlevingsovereenkomst») întocmită în fața notarului în Țările de Jos la 29 decembrie 2005, să fie recunoscută de către Comisie pentru ca partenera sa să beneficieze de RCAM.

7 Prin nota din 28 februarie 2006, Oficiul pentru Administrarea și Plata Drepturilor Individuale (PMO) a respins cererea sa pentru motivul că acea convenție de conviețuire încheiată între reclamant și partenera sa nu poate fi considerată o

uniune consensuală recunoscută de legislația olandeză (Legea privind «geregistreerd partnerschap», intrată în vigoare la 1 ianuarie 1998), astfel cum impune articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut.

8 La 13 martie 2006, reclamantul a contestat respingerea cererii sale și a furnizat un certificat eliberat de Ambasada Țărilor de Jos în Luxemburg, conform căruia «samenlevingsovereenkomst» semnat în prezența unui notar între [acesta] și partenera sa era recunoscut de Țările de Jos și confirma, în consecință, statutul lor de parteneri în cadrul unei uniuni consensuale.

9 Cu toate acestea, prin nota din 20 martie 2006, Comisia a confirmat decizia sa din 28 februarie 2006. Aceasta a considerat că, deși convenția de conviețuire constituie o confirmare oficială a statutului de parteneri în cadrul unei uniuni consensuale al reclamantului și al partenerei sale, nu este mai puțin adevărat că acea convenție nu instituie alte drepturi și obligații decât cele pe care partenerii le-au stabilit în scris. Faptul că respectiva convenție a fost semnată în fața notarului nu ar afecta faptul că ar fi vorba doar despre un contract privat, care nu are consecințe legale pentru terți și care nu este supus obligației de înregistrare. Or, articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut ar institui o astfel de obligație pentru uniunile consensuale, înregistrarea dând naștere unor drepturi și obligații comparabile cu efectele legale ale căsătoriei.

10 Reclamantul a introdus o plângere la 31 martie 2006, prin care a contestat interpretarea prea restrictivă reținută de Comisie, în opinia sa, a dispozițiilor articolului 1 alineatul (2) din anexa VII la statut. Acesta susținea în plângerea sa că înregistrarea convenției la notar este o condiție suficientă și dovedește anumite circumstanțe de natură să probeze că între uniunea sa consensuală și căsătorie ar fi puține diferențe. Reclamantul sublinia în special că relația cu partenera sa avea o durată mai mare de doi ani, că aveau împreună un copil pe care îl recunoscuse oficial și că așteptau al doilea copil. Reclamantul a adăugat că el și partenera sa redactaseră unul în favoarea celuilalt testamente și că încheiase o asigurare de viață în beneficiul partenerei sale.

11 Prin avizul din 1 iunie 2006, Comitetul de gestiune al RCAM (denumit în continuare «Comitetul de gestiune») a stabilit, în baza documentelor furnizate de reclamant, în special convenția de conviețuire încheiată în fața notarului, precum și certificatul eliberat de Ambasada Țărilor de Jos în Luxemburg, că trebuie considerat că uniunea în cauză îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 12 din reglementarea comună, în special condiția impusă prin articolul 1 alineatul (2) litera (c) punctul (i) din anexa VII la statut.

12 În ciuda acestui aviz pozitiv al Comitetului de gestiune, prin decizia din 12 iulie 2006, [autoritatea împuternicită să facă numiri] a respins plângerea reclamantului. Aceasta a considerat că dispozițiile statutului aveau ca obiectiv să limiteze beneficiul RCAM la partenerii care erau angajați într-o relație similară căsătoriei, care presupune drepturi și obligații reciproce precum cele definite prin lege. Autoritatea a arătat că acea convenție de conviețuire nu reprezenta decât un contract privat, care putea fi încheiat de mai mult de două persoane și al cărui conținut putea fi stabilit de către părți, și că, deși înregistrată la notar, această uniune de fapt nu avea niciun efect legal și, prin urmare, nu putea fi considerată o uniune consensuală, astfel cum se prevede la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut.

13 Decizia [autorității împuternicite să facă numiri] a fost notificată reclamantului la 13 iulie 2006."

Procedura în fața Tribunalului Funcției Publice și hotărârea atacată

8 Prin cererea depusă la 23 octombrie 2006, domnul Roodhuijzen a solicitat Tribunalului Funcției Publice anularea deciziei Comisiei prin care se refuza recunoașterea convenției sale de conviețuire cu doamna H. drept o „uniune consensuală" în sensul statutului și, în consecință, se refuza acesteia beneficiul RCAM.

9 În hotărârea atacată, Tribunalul Funcției Publice a anulat această decizie pentru încălcarea articolului 72 din statut, a articolului 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut și a articolului 12 din reglementarea comună.

10 În special, Tribunalul Funcției Publice a examinat argumentația Comisiei potrivit căreia legiuitorul nu a dorit să extindă beneficiul RCAM la orice partener stabil al funcționarului de îndată ce uniunea lor ar fi „recunoscută", ci doar la cei a căror uniune este asimilată în mare măsură unei „căsătorii" în statul membru în care a fost încheiată.

11 La punctul 29 din hotărârea atacată, Tribunalul Funcției Publice a constatat că reiese chiar din textul articolului 72 din statut că, pentru a defini noțiunea „partenerul unui funcționar în cadrul unei uniuni consensuale", acest articol face trimitere în mod direct la primele trei condiții de la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut, problema înregistrării uniunii, menționată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut, neputând fi considerată drept o condiție prealabilă. Tribunalul Funcției Publice a arătat de asemenea că, în considerentul (8) al Regulamentului (CE, Euratom) nr. 723/2004 al Consiliului din 22 martie 2004 de modificare a Statutului funcționarilor Comunităților Europene, precum și a Regimului aplicabil celorlalți agenți ai acestor Comunități (JO L 124, p. 1), considerent care se referă la extinderea avantajelor de care beneficiază cuplurile căsătorite la alte forme de uniune decât căsătoria, sunt avuți în vedere „funcționarii angajați într-o uniune consensuală recunoscută de către un stat membru ca uniune stabilă", fără să existe vreo mențiune privind condițiile legate de înregistrarea uniunii respective.

12 În ce privește prima dintre cele trei condiții sus-menționate și enunțate la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut (denumită în continuare „condiția în litigiu"), la punctul 32 din hotărârea atacată, Tribunalul Funcției Publice a considerat că această condiție cuprinde trei aspecte:

— primul aspect privește depunerea unui document „oficial" referitor la starea civilă a persoanelor;

— al doilea aspect instituie obligația ca documentul oficial respectiv să fie „recunoscut” ca atare de către un stat membru;

— al treilea aspect impune ca acest document oficial privind starea civilă a persoanelor să ateste statutul de „parteneri în cadrul unei uniuni consensuale” al persoanelor respective.

13 Tribunalul Funcției Publice a considerat că, în speță, condiția în litigiu este îndeplinită în ceea ce privește primele două aspecte, întrucât domnul Roodhuijzen a depus o convenție de conviețuire încheiată cu partenera sa și întocmită în fața notarului în Țările de Jos, precum și o adeverință de la Ambasada Țărilor de Jos în Luxemburg, în care se certifică faptul că acest document este recunoscut în Țările de Jos (punctul 33 din hotărârea atacată).

14 În schimb, în ce privește al treilea aspect, Tribunalul Funcției Publice a decis următoarele:

„35 […] Problema dacă două persoane sunt «parteneri în cadrul unei uniuni consensuale» în sensul statutului nu ar putea să depindă doar de aprecierea autorităților unui stat membru. În ceea ce privește în special «samenlevingsovereenkomst», cerințele care trebuie îndeplinite pentru a avea statutul de «parteneri în cadrul unei uniuni consensuale» nu pot fi considerate îndeplinite doar prin faptul că un document oficial, recunoscut ca atare de către un stat membru, atestă existența unui astfel de statut. Astfel, convenția de conviețuire din dreptul olandez nu este decât un contract ale cărui clauze sunt stabilite în mod liber de către părți, cu condiția respectării normelor privind ordinea publică și bunele moravuri. Convenția poate fi încheiată între două sau mai multe persoane și nu există nicio obligație legală de a include anumite angajamente sau declarații, în special în ceea ce privește obligația de a gospodări împreună. Pe de altă parte, aceasta nu este obligatorie în principiu pentru părți decât cu privire la drepturile și obligațiile prevăzute în cuprinsul său, iar efectele sale juridice, în orice caz limitate, necesită declarații și proceduri speciale.

36 În schimb, urmând într-o anumită măsură poziția Comisiei atunci când aceasta afirmă că articolul 72 din statut și articolul 12 din reglementarea comună privesc uniunile consensuale «asimilabile» căsătoriei, trebuie să se admită că, pentru a se încadra în dispozițiile respective, o uniune consensuală trebuie să prezinte anumite caracteristici asemănătoare căsătoriei.

37 În lumina acestui element, Tribunalul consideră că al treilea aspect al condiției în litigiu trebuie interpretat ca incluzând trei subcondiții cumulative.

38 În primul rând, acest al treilea aspect al condiției în litigiu presupune, de altfel, chiar termenul utilizat în această dispoziție statutară aplicabilă confirmă această interpretare, că partenerii trebuie să formeze un «cuplu», și anume o uniune de două persoane, spre deosebire de alte uniuni de persoane susceptibile să fie părți la convenția de conviețuire din dreptul olandez. Trebuie să se constate, iar părțile sunt de acord asupra acestui aspect, că acesta este cazul în speță.

39 În continuare, utilizarea termenului «statut» demonstrează că relația partenerilor trebuie să se bucure de elemente de publicitate și de formalism. Legată parțial de primul aspect al condiției în litigiu […], această a doua subcondiție a celui de al treilea aspect reprezintă mai mult decât o simplă cerință a unui document «oficial». Cu toate acestea, este îndeplinită în speță. Pe de o parte, întocmită în fața notarului, fără să existe o obligație în acest sens, convenția care organizează viața în comun a reclamantului și a partenerei sale se bucură de caracterul autentic conferit prin încheierea actului notarial; pe de altă parte, aceasta reglementează în mod structurat și detaliat viața în comun a partenerilor, urmând modul de redactare a textelor juridice.

40 În sfârșit, noțiunea «parteneri în cadrul unei uniuni consensuale» trebuie interpretată ca reprezentând o situație, caracterizată printr-o anumită stabilitate,

în care partenerii conviețuiesc și sunt legați în cadrul acestei conviețuiri prin drepturi și obligații reciproce referitoare la viața lor în comun.”

15 În speță, Tribunalul Funcției Publice a constatat că această a treia subcondiție, referitoare la noțiunea „parteneri în cadrul unei uniuni consensuale”, era de asemenea îndeplinită pentru următoarele motive:

„42 În primul rând, în preambulul «samenlevingsovereenkomst» încheiat între reclamant și partenera sa, aceștia declară în mod expres că locuiesc și gospodăresc împreună din 1 iulie 2004. În plus, astfel cum a arătat reclamantul în ședință, articolul 7 din convenția de conviețuire impune cuplului obligația de a avea o locuință comună.

43 În continuare, trebuie să se constate că respectiva convenție de conviețuire între reclamant și partenera sa conține o reglementare extinsă a drepturilor și obligațiilor legate de viața în comun a cuplului. În special în temeiul articolului 3 din convenție, partenerii și-au dat mandat reciproc pentru acte juridice încheiate pentru activitatea curentă a gospodăriei. În ceea ce privește articolul 4 din convenție, acesta prevede că toate bunurile de folosință curentă sunt proprietate comună, cu excepția bunurilor enumerate în anexa la convenție sau dacă părțile au convenit altfel în scris. Aceste bunuri comune sunt enumerate la articolul 4 alineatul 2 din convenție. De asemenea, partenerii se obligă, la articolul 5 din convenție, să contribuie lunar, în mod proporțional cu veniturile nete din muncă, la un fond comun, pentru a putea face față cheltuielilor curente din cadrul gospodăriei. În plus, articolul 8 din convenție prevede că, în toate cazurile când există un litigiu cu privire la proprietatea unui bun, bunul este considerat ca aparținând amândurora, fiecare având o cotă parte indiviză egală cu jumătate din bun. În sfârșit, trebuie menționat articolul 9 din convenție, conform căruia partenerii s-au desemnat reciproc beneficiari ai «pensiei de partener» în cazul în care sistemele lor de pensii ar recunoaște o astfel de pensie.

44 În ceea ce privește copiii, chiar dacă nu se precizează nimic în acest sens în convenția de conviețuire, din broșura anexată memoriului în apărare și menționată la punctul 5 din prezenta hotărâre rezultă că, în cazul în care părinții sunt simpli parteneri, dreptul olandez permite tatălui copilului ca, prin recunoașterea copilului, dar și prin anumite modalități procedurale, să dobândească aceleași drepturi față de copil pe care le-ar fi avut dacă ar fi fost căsătorit cu mama acestuia. În special, acesta dobândește răspunderea părintească împreună cu mama copilului; în plus, copilul poate dobândi, dacă este cazul, numele tatălui. În speță, reclamantul a declarat, fără a fi contrazis de către Comisie, că a recunoscut paternitatea primului său copil la nașterea acestuia, ceea ce îi conferă drepturi extinse în calitate de tată.

45 Pe de altă parte, deși încheierea unei convenții de conviețuire nu obligă în principiu decât partenerii (a se vedea punctul 35 din prezenta hotărâre), trebuie subliniat că, după ce arată că instanțele judecătorești olandeze încep să trateze în același mod cuplurile care au încheiat o convenție de coabitare și pe acelea care au încheiat o uniune consensuală înregistrată sau o căsătorie («courts are starting to put couples with a cohabitation agreement on the same footing as married and registered couples»), broșura menționată admite în mod expres că, în ceea ce privește cuplurile care au încheiat o convenție de conviețuire, se pot recunoaște efecte față de terți, legate în special de pensiile pentru limită de vârstă; or, astfel cum s-a subliniat la punctul 43 *in fine* din prezenta hotărâre, în litigiul de față chiar partenerii s-au desemnat reciproc drept beneficiari ai «pensiei de partener» în cazul în care în sistemele de pensii respective ar exista o astfel de pensie.

46 Toate aceste elemente pun în evidență faptul că, deși efectele convenției de conviețuire încheiate între reclamant și partenera sa nu sunt la fel de extinse precum cele din cadrul unei căsătorii sau chiar din cadrul unui «geregistreerd partnerschap», acestea pot fi similare în numeroase aspecte dacă, astfel cum este cazul în speță, partenerii stabilesc prin contract aceste condiții."

16 În consecință, la punctul 50 din hotărârea atacată, Tribunalul Funcției Publice a stabilit că partenera domnului Roodhuijzen poate să beneficieze de RCAM rezervat „partenerului unui funcționar în cadrul unei uniuni consensuale" și „partenerului recunoscut al asiguratului", în temeiul articolului 72 din statut și al articolului 12 din reglementarea comună.

17 Tribunalul Funcției Publice a înlăturat argumentele contrare ale Comisiei și apoi a stabilit următoarele:

„56 Cu titlu suplimentar, Tribunalul observă că poziția Comisiei privind necesitatea unei convenții de tipul «geregistreerd partnerschap» din dreptul olandez ar putea da naștere unor inegalități de tratament. Astfel, dat fiind că în numeroase țări nu există forme de uniune comparabile cu «geregistreerd partnerschap», a solicita existența unui astfel de tip de uniune «înregistrată», așa cum procedează Comisia, ar avea drept consecință, pentru cuplurile necăsătorite care, din motive ce țin în special atât de locul lor de reședință, cât și de cetățenia partenerilor, sunt cel mai strâns legate de aceste țări, lipsirea în mod definitiv a partenerului funcționarului de beneficiul RCAM în afara căsătoriei. Invers, presupunând că uniunile încheiate sub forma unor convenții de conviețuire sunt acceptate de către Comisie în ceea ce privește aceste cupluri, refuzul acesteia de a recunoaște convenții «simple» de conviețuire în ceea ce privește cuplurile care au legături mai strânse, în sensul prezentat mai sus, cu țările în care există alte forme de uniuni decât căsătoria sau uniunea «înregistrată» ar constitui un tratament inegal al acestor ultime cupluri; astfel, pentru aceleași cupluri, extinderea beneficiului RCAM la partener ar fi refuzată, în timp ce aceasta ar fi permisă pentru cuplurile care prezintă legăturile menționate cu țările în care nu există uniuni «înregistrate». Astfel de inegalități ar fi și mai greu de justificat în cazul unor uniuni consensuale care nu ar fi «înregistrate» în sensul preconizat de Comisie, dar care ar prezenta mai multe caracteristici asemănătoare căsătoriei decât «geregistreerd partnerschap» din dreptul olandez. În plus, chiar dacă este adevărat că, potrivit jurisprudenței, prin faptul că interzic tuturor statelor membre să aplice dreptul național în mod diferit în funcție de cetățenie sau de naționalitate, articolele 12 CE, 39 CE, 43 CE și 49 CE nu vizează eventualele diferențe de tratament care pot rezulta de la un stat membru la altul datorită deosebirilor dintre legislațiile diferitelor state membre, din moment ce acestea afectează toate persoanele care intră sub incidența acestora potrivit unor criterii obiective și fără a ține seama de naționalitatea sau cetățenia acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 28 iunie 1978, Kenny, 1/78, Rec., p. 1489, punctul 18, Hotărârea Curții din 7 mai 1992, Wood și Cowie, C-251/90 și C-252/90, Rec., p. I-2873, punctul 19, Hotărârea Curții din 3 iulie 1979, Van Dam en Zonen și alții, 185/78-204/78, Rec., p. 2345, punctul 10, și Hotărârea Curții din 1 februarie 1996, Perfili, C-177/94, Rec., p. 161, punctul 17), inegalitățile de tipul celor menționate la prezentul punct nu intră în sfera acestei jurisprudențe; astfel, pe de o parte, și spre deosebire de premisa pe care se bazează jurisprudența în cauză, inegalitățile de tratament menționate la prezentul punct și-ar avea originea în cetățenia persoanelor interesate, precum și în locul lor de reședință, criteriu care îl include frecvent pe cel al naționalității sau al cetățeniei, pe de altă parte, în cauzele care au condus la jurisprudența menționată, problema egalității de tratament se punea în raport cu principiul liberei circulații, în timp ce în speță este vorba despre

garantarea principiului egalității de tratament în calitate de principiu al dreptului funcției publice comunitare.

57 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se admită motivele reclamantului întemeiate pe încălcarea articolului 72 din statut, a articolului 1 alineatul (2) litera (c) punctul (i) din anexa VII la statut și a articolului 12 din reglementarea comună și să se anuleze decizia atacată, fără a fi necesară pronunțarea asupra celorlalte motive, invocate de altfel, așa cum subliniază în mod just Comisia, în mod neorganizat în cererea introductivă, anumitor motive lipsindu-le orice argumentație.

58 Este adevărat că interpretarea reținută de Tribunal[ul Funcției Publice] în privința articolului 72 din statut coroborat cu articolul 1 alineatul (2) litera (c) punctul (i) din anexa VII la statut și cu articolul 12 din reglementarea comună ar putea în anumite cazuri să conducă serviciile sesizate cu cereri de extindere a beneficiului RCAM la partenerul unui funcționar în cadrul unei uniuni consensuale să efectueze cercetări și verificări, în timp ce legiuitorul comunitar a dorit, prin adoptarea Regulamentului nr. 723/2004, să simplifice gestiunea administrativă a instituțiilor. Cu toate acestea, acest obiectiv este atins într-o mare măsură prin noile norme în materie de indemnizații și alocații, singurele domenii la care se referă considerentul 26 al Regulamentului nr. 723/2004 în vederea simplificării, domenii care de altfel sunt nu numai distincte de cel al extinderii beneficiului RCAM, ci și mai puțin sensibile decât acesta din punct de vedere social […]. În plus, în orice caz, obiectivul simplificării trebuie să fie conciliat cu principiile superioare de drept și cu normele statutare; or, constrângerile care ar putea rezulta pentru administrații privind interpretarea reținută în speță nu sunt decât consecința aplicării de către Tribunal a acestor principii și norme în vederea delimitării sensului exact al noțiunii «partener în cadrul unei uniuni consensuale» din articolul 72 din statut."

Cu privire la recurs

Procedura și concluziile părților

18 Prin memoriul depus la grefa Tribunalului la 8 februarie 2008, Comisia a introdus prezentul recurs.

19 Domnul Roodhuijzen a depus memoriul în răspuns la 28 aprilie 2008.

20 Ca urmare a cererii Comisiei, s-a încuviințat acesteia depunerea unui memoriu în replică, în temeiul articolului 143 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Memoriul în replică a fost depus la grefa Tribunalului la 18 iulie 2008, iar memoriul în duplică la 10 octombrie 2008.

21 Comisia solicită Tribunalului:

— anularea hotărârii atacate;

— respingerea ca nefondate a concluziilor formulate de domnul Roodhuijzen în primă instanță;

— obligarea fiecărei părți să suporte propriile cheltuieli de judecată efectuate în prezentul recurs și în acțiunea desfășurată în fața Tribunalului Funcției Publice.

22 Domnul Roodhuijzen solicită Tribunalului:

— respingerea recursului;

— obligarea Comisiei la plata tuturor cheltuielilor de judecată efectuate în prezentul recurs.

23 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera de recursuri) a constatat că nu fusese formulată de către părți nicio cerere de stabilire a unei ședințe de judecată în termenul de o lună de la comunicarea terminării procedurii scrise și a decis, în temeiul articolului 146 din Regulamentul de procedură, să se pronunțe asupra recursului fără parcurgerea fazei orale a procedurii.

În drept

24 În susținerea recursului formulat, în primul rând, Comisia susține că Tribunalul Funcției Publice s-a pronunțat nu numai *ultra petita*, ci și *ultra vires* și că a încălcat dreptul la apărare. În al doilea rând, Comisia invocă o eroare de drept în interpretarea noțiunii „uniune consensuală". Pe de altă parte, în ipoteza în care Tribunalul admite primul sau al doilea motiv, în subsidiar, Comisia invocă interpretarea eronată a principiului nediscriminării, examinat cu titlu suplimentar de Tribunalul Funcției Publice la punctul 56 din hotărârea atacată.

Cu privire la pretinsa încălcare a regulilor *non ultra petita* și *non ultra vires*, precum și a dreptului la apărare

— Argumentele părților

25 Comisia consideră că Tribunalul Funcției Publice s-a pronunțat *ultra vires*, în primul rând prin substituirea argumentației reclamantului din primă instanță cu propria argumentație și, în al doilea rând, prin formularea unei interpretări a dreptului olandez.

26 În primul rând, în ce privește motivarea reținută de Tribunalul Funcției Publice în temeiul căreia acesta a concluzionat în sensul încălcării articolului 72 din statut și a articolului 1 alineatul (2) din anexa VII la statut, Comisia susține că motivarea menționată este „diferită" de argumentația formulată de domnul Roodhuijzen în cererea introductivă și în ședința desfășurată în primă instanță. Astfel, acesta ar fi arătat că „o uniune consensuală trebuie acceptată de Comisie atunci când persoana interesată prezintă un document oficial, «recunoscut» ca atare de un stat membru și care atestă «uniunea consensuală» în cadrul căreia se află aceasta".

27 Or, Tribunalul Funcției Publice ar fi respins această argumentație pentru motivul că situația de „parteneri într-o uniune consensuală" a două persoane nu poate face obiectul aprecierii exclusive a autorităților unui stat membru. Astfel, Tribunalul Funcției Publice ar fi depășit limitele competenței sale și ar fi încălcat dreptul la apărare.

28 În plus, Tribunalul Funcției Publice ar fi substituit argumentația reclamantului din primă instanță cu propria argumentație cu ocazia examinării motivului întemeiat pe încălcarea principiului nediscriminării.

29 În această privință, procedura urmată în speță în primă instanță s-ar diferenția de cea examinată în Ordonanța Curții din 27 septembrie 2004, UER/M6 și alții (C-470/02 P, punctele 42 și 43) și în Ordonanța Curții din 13 iunie 2006, Mancini/Comisia (C-172/05 P, nepublicată în Repertoriu, punctul 70), invocate de reclamant în primă instanță, în care Curtea ar fi constatat că Tribunalul nu depășise limitele competenței sale, având în vedere răspunsurile scrise ale părților la întrebările Tribunalului.

30 În al doilea rând, Comisia reproșează Tribunalului Funcției Publice faptul că s-ar fi pronunțat *ultra vires*, analizând dacă „samenlevingsovereenkomst" încheiat între reclamantul din primă instanță și doamna H. produce în practică efecte comparabile cu cele ale unei căsătorii sau cu cele ale unui „geregistreerd partnerschap". Astfel, o asemenea examinare ar fi presupus o interpretare a dreptului olandez, în raport cu care Tribunalul Funcției Publice nu ar fi competent. În plus, interpretarea reținută de Tribunalul Funcției Publice ar fi contrară celei adoptate chiar de autoritățile olandeze, care ar efectua o distincție între căsătorie și „geregistreerd partnerschap", pe de o parte, și „samenlevingsovereenkomst", pe de altă parte, astfel încât acesta din urmă nu poate fi considerat comparabil cu primele două.

31 În memoriul în replică, Comisia arată că Tribunalul Funcției Publice a depășit limitele competenței sale întrucât a interpretat în mod autonom noțiunea comunitară „partener în cadrul unei uniuni consensuale", menționată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut. Or această dispoziție ar face trimitere la legislațiile naționale în ce privește determinarea, în funcție de alegerile politice efectuate de fiecare stat membru, dacă două persoane sunt angajate într-o „uniune consensuală", întrucât cuplul trebuie să furnizeze un document oficial din statul membru respectiv care să ateste această uniune.

32 Domnul Roodhuijzen contestă această argumentare.

— Aprecierea Tribunalului

33 În primul rând, trebuie arătat cu titlu introductiv că, atunci când Comisia susține că Tribunalul Funcției Publice s-a pronunțat *ultra vires* întrucât a substituit argumentația reclamantului din primă instanță cu propria argumentație, mai precis, aceasta reproșează Tribunalului menționat că nu a respectat cadrul litigiului definit de părți și că a încălcat dreptul la apărare, deoarece s-a întemeiat astfel pe o argumentație care nu a fost dezbătută între părți.

34 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum instanța comunitară sesizată cu o acțiune în anulare nu se poate pronunța *ultra petita*, aceasta nu este abilitată nici să redefinească obiectul principal al acțiunii (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 decembrie 2008, Belgia/Genette, T-90/07 P și T-99/07 P, Rep., p. II-3859, punctele 72-75), nici să formuleze din oficiu un motiv, în afara cazurilor particulare în care interesul public impune intervenția instanței menționate.

35 În schimb, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul litigiului stabilit de părți, deși nu trebuie să se pronunțe decât cu privire la cererea părților, instanța comunitară nu poate fi ținută numai de argumentele invocate de părți în sprijinul pretențiilor lor, în caz contrar fiind în situația de a fi constrânsă, eventual, să își întemeieze decizia pe considerente juridice eronate (Hotărârea UER/M6 și alții, citată anterior, punctul 69, Hotărârea Mancini/Comisia, citată anterior, punctul 41, și Hotărârea Tribunalului din 20 iunie 2007, Tirrenia di Navigazione și alții/Comisia, T-246/99, nepublicată în Repertoriu, punctul 102).

36 În particular, într-un litigiu în care, precum în speță, părțile se află pe poziții opuse în raport cu interpretarea și cu aplicarea unei dispoziții de drept comunitar, revine instanței comunitare sarcina să aplice normele de drept relevante pentru soluționarea litigiului în cazul faptelor care îi sunt prezentate de părți (Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 19 noiembrie 1998, Parlamentul European/Gutiérrez de Quijano y Lloréns, C-252/96 P, Rec., p. I-7421, I-7422, punctul 36). În temeiul principiului *iura novit curia*, determinarea sensului legii nu intră în domeniul de aplicare al principiului liberei dispoziții a părților în raport cu litigiul și, în consecință, instanța comunitară nu are obligația de a informa părțile în legătură cu interpretarea pe care intenționează să o rețină în scopul de a le permite să își formuleze poziția cu privire la aceasta (Concluziile avocatului general Cosmas

prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 11 ianuarie 2000, Țările de Jos și van der Wal/Comisia, C-174/98 P și C-189/98 P, Rec., p. I-1, I-3, punctele 95 și 96).

37 În speță, este suficient, prin urmare, să se verifice dacă motivarea hotărârii atacate, care face obiectul litigiului și care a condus la anularea deciziei în cauză, în pofida înlăturării argumentației invocate de reclamant în primă instanță, constituie o extindere a raționamentului Tribunalului Funcției Publice care se raportează la motive invocate în primă instanță sau dacă această motivare se raportează la alte motive (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 19 noiembrie 1998, Parlamentul European/Gutiérrez de Quijano y Lloréns, C-252/96 P, Rec., p. I-7421, punctele 32-34).

38 În ce privește motivarea hotărârii atacate în raport cu noțiunea „uniune consensuală" în sensul statutului și cu clauzele din „samenlevingsovereenkomst" încheiat între reclamantul din primă instanță și doamna H., trebuie constatat că aceasta se înscrie în limitele examinării motivelor întemeiate pe încălcarea articolului 72 din statut, a articolului 1 alineatul (2) litera (c) punctul (i) din anexa VII la statut și a articolului 12 din reglementarea comună, invocate în cererea introductivă formulată în primă instanță. Astfel, Tribunalul Funcției Publice s-a limitat în speță la interpretarea în mod autonom a noțiunii „uniune consensuală" menționată la articolul 72 alineatul (1) din statut și la aplicarea acestei noțiuni în speță, cu ocazia examinării motivelor sus-menționate.

39 De asemenea, în ce privește motivul privitor la principiul egalității de tratament, formulat numai cu titlu suplimentar la punctul 56 din hotărârea atacată, acesta se înscrie de asemenea în limitele examinării motivelor menționate la punctul anterior. Astfel, referirea la principiul egalității de tratament nu constituie, în speță, decât o extindere a raționamentului Tribunalului Funcției Publice privitor la interpretarea noțiunii „uniune consensuală" în sensul articolului 72 alineatul (1) din statut.

40 Pe de altă parte, trebuie arătat că domnul Roodhuijzen subliniază în mod întemeiat că hotărârea atacată se întemeiază numai pe elemente de fapt pe care părțile le-au supus aprecierii Tribunalului Funcției Publice și care au făcut obiectul unei dezbateri contradictorii. De altfel, Comisia nu pune în discuție existența în dosar a acestor elemente.

41 În aceste condiții, diferența invocată de Comisie între procedura în primă instanță examinată în speță și cele examinate de Curte în Hotărârile UER/M6 și alții și Mancini/Comisia, citate anterior, care constă în lipsa invitării părților din speță să răspundă la întrebările scrise ale Tribunalului Funcției Publice, este lipsită de relevanță, întrucât, în hotărârea atacată, Tribunalul Funcției Publice s-a întemeiat exclusiv pe fapte pe care părțile le-au supus aprecierii acestuia și care au putut fi dezbătute între părțile menționate.

42 Prin urmare, Tribunalul Funcției Publice nici nu s-a pronunțat *ultra petita*, nici nu a încălcat dreptul la apărare al Comisiei.

43 În al doilea rând, în susținerea motivului întemeiat pe încălcarea regulii *non ultra vires*, Comisia reproșează în esență Tribunalului Funcției Publice că a procedat la o interpretare autonomă a noțiunii „uniune consensuală”, în lumina căreia ar fi examinat „samenlevingsovereenkomst” încheiat între reclamantul din primă instanță și doamna H. „interpretând” în acest scop dreptul olandez. Or, potrivit Comisiei, numai legiuitorul olandez are competența de a califica acest tip de convenție de conviețuire.

44 În această privință, trebuie constatat că Tribunalul Funcției Publice, contrar susținerilor Comisiei, nu a depășit limitele competenței sale prin interpretarea în mod autonom a noțiunii „uniune consensuală” menționată la articolul 72 alineatul (1) din statut, la articolul 1 alineatul (2) litera (c) punctul (i) din anexa VII la statut și la articolul 12 din reglementarea comună și apoi prin luarea în considerare a dreptului

național aplicabil și a cuprinsului „samenlevingsovereenkomst” în cauză, în scopul aplicării în speță a noțiunii respective.

45 Astfel, era de competența Tribunalului Funcției Publice să interpreteze și să aplice noțiunea statutară „uniune consensuală”, vizată de dispozițiile în litigiu ale statutului, în măsura în care prin acestea din urmă nu se impunea o decizie de competența exclusivă a statului membru vizat și supusă controlului jurisdicțional propriu ordinii juridice a statului menționat (a se vedea, drept exemplu al unei competențe naționale privind calculul cuantumului drepturilor de pensie naționale care urmează a fi transferate în temeiul statutului, Hotărârea Belgia/Genette, citată anterior, punctul 57 și jurisprudența citată).

46 În acest context, s-a solicitat Tribunalului Funcției Publice să răspundă la întrebarea dacă noțiunea „uniune consensuală” putea fi interpretată în mod autonom sau dacă această noțiune trebuia înțeleasă, dimpotrivă, ca făcând trimitere la dreptul național. În primul caz, punerea în aplicare de către instituția vizată a unei noțiuni comunitare autonome, sub controlul instanței comunitare, poate implica, dacă este cazul, luarea în considerare a dreptului național cu titlu de element de fapt. În acest caz, particularitățile dreptului național trebuie luate în considerare independent de calificările juridice realizate de acesta din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 20 februarie 2009, Comisia/Bertolete și alții, T-359/07 P-T-361/07 P, nepublicată încă în RepFP, punctul 46). În schimb, în al doilea caz, revine instituției vizate, sub controlul instanței comunitare, sarcina să aplice regulile de drept național relevante, astfel cum sunt interpretate de instanțele naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 mai 1972, Meinhardt/Comisia, 24/71, Rec., p. 269, punctele 6, 7 și 12, Hotărârea Tribunalului din 18 decembrie 1992, Díaz García/Parlamentul European, T-43/90, Rec., p. II-2619, punctele 37-41, Hotărârea Tribunalului din 18 decembrie 1992, Khouri/Comisia, T-85/91, Rec., p. II-2637, punctele 33-41, și Hotărârea Tribunalului din 21 aprilie 2004, M/Curtea de Justiție, T-172/01, Rec., p. II-1075, punctele 72-75 și 112).

47 În aceste condiții, presupunând chiar că interpretarea autonomă a noțiunii „partener în cadrul unei uniuni consensuale” reținută în hotărârea atacată este eronată, astfel cum susține Comisia, nu se poate reproșa Tribunalului Funcției Publice că a depășit limita competențelor sale atunci când s-a referit la particularitățile dreptului național aplicabil. În plus, aprecierea legalității, pe de o parte, a unei astfel de interpretări și, pe de

altă parte, a aplicării în speță a noțiunii „partener în cadrul unei uniuni consensuale” trebuie examinată în cadrul motivului întemeiat pe eroarea de drept în interpretarea noțiunii „uniune consensuală”.

48 În temeiul tuturor acestor considerații, motivele întemeiate pe încălcarea regulilor *non ultra petita* și *non ultra vires*, precum și pe încălcarea dreptului la apărare trebuie respinse ca nefondate.

Cu privire la pretinsa eroare de drept în interpretarea noțiunii „uniune consensuală”

— Argumentele părților

49 Comisia susține în principal că Tribunalul Funcției Publice a săvârșit o eroare de drept în interpretarea noțiunii „uniune consensuală”, care a dat naștere dreptului la asigurarea prin RCAM a partenerului unui funcționar.

50 În această privință, Comisia reproșează Tribunalului Funcției Publice că a considerat, la punctul 29 din hotărârea atacată, că înregistrarea uniunii menționate la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut nu constituie o condiție prealabilă. Comisia precizează că, atunci când a făcut trimitere la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut și nu a definit noțiunea „partener în cadrul unei uniuni consensuale” în articolul 72 din statut, legiuitorul comunitar s-a referit nu la formalitatea înregistrării uniunii consensuale ca atare, ci la influența acestei formalități asupra tipului de uniune consensuală care poate fi luat în considerare. Prin urmare, condițiile enunțate la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut nu ar putea fi analizate independent de teza introductivă a acestei dispoziții.

51 În consecință, potrivit Comisiei, numai „uniunea consensuală” vizată la articolul 1 alineatul (2) din anexa VII la statut este cea care, în temeiul legii naționale, este concepută a avea efecte similare celor ale căsătoriei. Astfel, Tribunalul Funcției Publice ar fi săvârșit o eroare de drept atunci când a interpretat noțiunea comunitară „uniune consensuală” ca putând să includă alte tipuri de uniune care, în temeiul legii naționale, nu sunt concepute a avea astfel de efecte, dar care pot produce totuși „efecte [care] pot fi [asemănătoare] în numeroase aspecte [celor ale căsătoriei dacă] partenerii stabilesc prin contract aceste condiții” (punctul 46 din hotărârea atacată).

52 O uniune precum „samenlevingsovereenkomst”, indiferent de modalitățile sale stabilite prin contract, nu poate niciodată să fie asimilată unei căsătorii și nu poate da naștere unui drept în temeiul articolului 1 alineatul (2) din anexa VII la statut, întrucât nu ar fi fost concepută de legiuitorul olandez cu scopul de a produce efecte similare celor ale căsătoriei. Astfel, din punct de vedere juridic, acesta nu ar constitui o uniune destinată exclusiv persoanelor care doresc să formeze un „cuplu”.

53 Comisia arată că legiuitorul comunitar a extins beneficiul anumitor avantaje statutare rezervate anterior soțului la un singur alt tip de uniune consensuală, „uniunea consensuală stabilă și înregistrată”. Acest fapt ar fi confirmat de considerentul (8) al Regulamentului nr. 723/2004, în temeiul căruia „este important ca funcționarii angajați într-o uniune consensuală recunoscută de către un stat membru ca uniune stabilă și care nu au acces la căsătorie să primească aceleași avantaje precum cuplurile căsătorite”. Or raționamentul Tribunalului Funcției Publice ar conduce la aprecierea că tipul de uniune consensuală care dă naștere dreptului la anumite avantaje variază în funcție de avantajul avut în vedere.

54 Potrivit Comisiei, necesitatea unei uniuni consensuale înregistrate și stabile în sensul articolului 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut este singura condiție de fond reală prevăzută la acest articol. În primul rând, cerința existentă la punctul (i), de furnizare a unui document oficial recunoscut ca atare de statul membru vizat, nu ar impune ca uniunea consensuală să fie „recunoscută” de acest stat, astfel cum s-ar putea înțelege în mod eronat din articolul 12 din reglementarea comună. Ar fi suficient ca documentul furnizat care atestă înregistrarea uniunii consensuale să fie recunoscut drept oficial. În al doilea rând, condițiile enunțate la punctele (ii) și (iii), care exclud, pe de o parte, partenerii căsătoriți sau angajați într-o altă uniune consensuală și, pe de altă

parte, partenerii care au o legătură de rudenie strânsă cu funcționarul, ar fi similare condițiilor impuse în cazul căsătoriei și al „geregistreerd partnerschap”.

55 În schimb, un „samenlevingsovereenkomst” ar putea fi încheiat între mai multe persoane și între rude apropiate. Comisia amintește în această privință că s-a respins de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului susținerea privind discriminarea în ce privește drepturile la succesiune formulată de două surori angajate într-o „relație stabilă, solidă și caracterizată prin solidaritate reciprocă” (a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Burden împotriva Regatului Unit din 29 aprilie 2008, § 10), în raport cu partenerii angajați într-o uniune civilă reglementată prin legislația Regatului Unit, în special pentru motivul că „una dintre caracteristicile care definesc căsătoria sau uniunea consensuală întemeiată pe Legea privind uniunea consensuală civilă impune ca formele uniunii consensuale să fie interzise persoanelor între care există legături apropiate de rudenie” (§ 62 din hotărâre).

56 În speță, considerând că o înregistrare în fața notarului răspunde cerințelor condiției privind „înregistrarea”, Tribunalul Funcției Publice ar fi denaturat noțiunea „înregistrare”, avută în vedere la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut. Astfel, această noțiune ar presupune necesitatea ca uniunea consensuală să fie „reglementată prin lege”, precum căsătoria. Un „contract de coabitare/conviețuire” de drept privat, care poate fi „oficializat” în fața notarului numai în cazul în care părțile doresc, nu ar îndeplini această condiție.

57 Comisia adaugă că, prin considerentul (5) și prin articolul 2 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO L 158, p. 77, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56), se confirmă că, în dreptul comunitar, „parteneriatul înregistrat” este exclusiv parteneriatul care, în temeiul legislației naționale conform căreia a fost încheiat, produce efecte echivalente căsătoriei. Ar reieși de asemenea, de la punctul 33 din Hotărârea Curții din 31 mai 2001, D și Suedia/Consiliul (C-122/99 P și C-125/99 P,

Rec., p. I-4319), că prin „uniune consensuală înregistrată" trebuie să se înțeleagă exclusiv uniunea ale cărei efecte sunt echivalente cu cele ale căsătoriei.

58 În plus, jurisprudența ar confirma că o noțiune precum „parteneri în cadrul unei uniuni consensuale", care aparține sferei stării civile a persoanelor și, prin urmare, competenței exclusive a statelor membre, nu poate primi o interpretare autonomă (a se vedea Hotărârea D și Suedia/Consiliul, citată anterior, punctele 34 și 35, și Hotărârea Curții din 1 aprilie 2008, Maruko, C-267/06, Rep., p. I-1757, punctele 59, 67-69 și 72).

59 În plus, abordarea reținută de Tribunalul Funcției Publice s-ar îndepărta de intenția legiuitorului comunitar de a simplifica gestiunea administrativă. Într-adevăr, astfel cum recunoaște Tribunalul Funcției Publice la punctul 58 din hotărârea atacată, pentru fiecare caz de uniune consensuală contractuală care, în temeiul dreptului național aplicabil, nu poate fi asimilată căsătoriei, această abordare ar implica analizarea de către Comisie a dispozițiilor contractului respectiv, în scopul de a determina dacă acesta și căsătoria produc efecte „similare".

60 În subsidiar, în cazul în care Tribunalul ar confirma interpretarea Tribunalului Funcției Publice potrivit căreia articolul 72 din statut nu ar trimite la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII, Comisia susține că hotărârea atacată ar trebui anulată ca urmare a interpretării eronate a condițiilor enunțate la punctele (i)-(iii) din această dispoziție.

61 Astfel, în acest caz, unica interpretare posibilă a articolului 72 din statut și a articolului 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut ar fi cea propusă de domnul Roodhuijzen în primă instanță. În consecință, în cazul în care a fost încheiată o uniune consensuală, chiar și de drept privat, cu o singură persoană care nu are nicio legătură de rudenie apropiată cu funcționarul, în care niciunul dintre cei doi parteneri nu este căsătorit sau angajat într-o altă uniune consensuală și s-a furnizat Comisiei, în acest sens, un document care atestă uniunea consensuală, această uniune trebuie acceptată de Comisie în scopul asigurării partenerului prin RCAM. Prin urmare, nu se poate solicita să se dovedească, astfel cum impune hotărârea atacată, că uniunea consensuală prezintă

anumite asemănări cu căsătoria, precum și o „anumită stabilitate”. Astfel, condiția enunțată la punctul (i) nu poate fi interpretată în acest sens.

62 Domnul Roodhuijzen susține că, în opinia sa, acest al doilea motiv este inadmisibil, în măsura în care Comisia nu pune în discuție raționamentul pe baza căruia Tribunalul Funcției Publice a respins argumentele acesteia, ci ar urmări să obțină o simplă reexaminare a cererii introductive din primă instanță.

63 În plus, motivul nu ar fi fondat. Tribunalul Funcției Publice nu ar fi săvârșit nicio eroare de drept atunci când a interpretat în mod autonom noțiunea „parteneri în cadrul unei uniuni consensuale” vizată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) punctul (i) din anexa VII la statut în sensul că o astfel de uniune consensuală trebuie să prezinte anumite asemănări cu căsătoria (a se vedea punctul 52 din hotărârea atacată).

64 În speță, Tribunalul Funcției Publice ar fi verificat astfel dacă respectiva convenție de conviețuire constituia o „uniune consensuală” în sensul statutului. În această privință, problema existenței unei asimilări a „samenlevingsovereenkomst” cu căsătoria sau cu un „geregistreerd partnerschap” în dreptul olandez ar fi lipsită de relevanță.

65 În aceste condiții, constatarea Tribunalului Funcției Publice potrivit căreia singurele uniuni consensuale care pot fi luate în considerare în vederea asigurării prin RCAM sunt „cuplurile”, precum domnul Roodhuijzen și partenera sa, nu putea fi repusă în discuție prin faptul că, *in abstracto*, un „samenlevingsovereenkomst” putea fi contractat de două sau de mai multe persoane sau putea fi contractat de persoane între care există o legătură de rudenie. O interpretare diferită, care nu ar lua în considerare uniunea consensuală concretă în care sunt angajați, ar conduce la o discriminare între funcționari pe motivul formei abstracte a uniunii lor consensuale.

66 Cu titlu subsidiar, domnul Roodhuijzen arată că noțiunea „funcționar înregistrat ca partener stabil în cadrul unei uniuni consensuale", menționată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut, nu se referă la un „geregistreerd partnerschap". Astfel, ar decurge din Hotărârea Curții din 17 aprilie 1986, Reed (59/85, Rec., p. 1283, punctele 12 și 13), că „o interpretare de noțiuni juridice fondate pe evoluția societății trebuie realizată printr-o examinare a situației la nivelul întregii Comunități, și nu a situației dintr-un singur stat membru" (a se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Mischo prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea D și Suedia/Consiliul, citată anterior, Rec., p. I-4322, punctul 43).

67 În plus, dacă legiuitorul comunitar ar fi intenționat să vizeze numai uniunile consensuale „înregistrate", reglementate legal și ale căror efecte sunt asimilabile celor ale căsătoriei, acesta s-ar fi referit la „statutul legal" al partenerilor din cadrul unei uniuni consensuale.

— Aprecierea Tribunalului

68 În cadrul celui de al doilea motiv, Comisia contestă interpretarea noțiunii statutare „uniune consensuală" reținută în hotărârea atacată. Prin urmare, contrar susținerilor domnului Roodhuijzen, un astfel de motiv nu urmărește obținerea unei reexaminări a cererii din primă instanță și, așadar, nu poate fi declarat inadmisibil.

69 În consecință, trebuie verificat dacă, astfel cum susține Comisia, Tribunalul Funcției Publice a săvârșit o eroare de drept atunci când a procedat la o interpretare autonomă a noțiunii „uniune consensuală", menționată la articolul 72 alineatul (1) al doilea paragraf din statut.

70 Potrivit unei jurisprudențe constante, termenii unei dispoziții de drept comunitar care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în general, să primească o interpretare autonomă,

care trebuie căutată ținând seama de contextul dispoziției și al obiectivului urmărit prin reglementarea respectivă (Hotărârea Curții din 18 ianuarie 1984, Ekro, 327/82, Rec., p. 107, punctul 11). Totuși, în lipsa unei trimiteri exprese, aplicarea dreptului comunitar poate implica, dacă este cazul, o trimitere la dreptul statelor membre, atunci când instanța comunitară nu poate identifica în dreptul comunitar sau în principiile generale ale dreptului comunitar elementele care să îi permită să precizeze cuprinsul și domeniul de aplicare ale dispoziției respective prin intermediul unei interpretări autonome (Hotărârile Díaz García/Parlamentul European, citată anterior, punctul 36, și Khouri/Comisia, citată anterior, punctul 32).

71 În speță, trebuie examinat dacă dreptul comunitar și, în particular, statutul furnizează instanței comunitare indicații suficiente pentru a-i permite să precizeze prin intermediul unei interpretări autonome cuprinsul noțiunii „uniune consensuală" menționate la articolul 72 alineatul (1) al doilea paragraf din statut sau dacă, dimpotrivă, în această privință, dispozițiile relevante ale statutului fac trimitere implicit la dreptul național.

72 În acest scop, trebuie analizate dispozițiile relevante ale statutului. Această analiză conduce, în primul rând, la respingerea argumentului principal al Comisiei, potrivit căruia Tribunalul Funcției Publice ar fi omis să țină seama de cerința unei „uniuni consensuale înregistrate", pretins enunțată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut (a se vedea în special punctele 50-52, 54 și 56 de mai sus). Astfel, întemeindu-se pe cuprinsul articolului 72 alineatul (1) al doilea paragraf din statut, Tribunalul Funcției Publice a considerat în mod justificat că, pentru definirea noțiunii „partener al unui funcționar din cadrul unei uniuni consensuale", articolul 72 din statut trimite numai la primele trei condiții de la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut.

73 Pe de altă parte, cele două articole sus-menționate au obiecte diferite. Articolul 1 alineatul (2) din anexa VII la statut definește condițiile care dau naștere dreptului la alocația pentru locuință, pe când articolul 72 din statut reglementează, în anumite condiții mai puțin stricte și parțial similare cu cele privind dreptul la alocația pentru locuință, asigurarea prin RCAM a partenerului din cadrul unei uniuni consensuale. Reiese de asemenea din dispozițiile sus-menționate ale statutului că acesta se referă la o

noțiune unică de uniune consensuală, subordonând unei condiții suplimentare acordarea alocației pentru locuință unui funcționar angajat într-o astfel de uniune.

74 În acest context, lipsa din articolul 72 din statut a unei trimiteri la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut se explică prin faptul că, oricare ar fi situația, această teză nu include nicio indicație precisă privind noțiunea „uniune consensuală".

75 Astfel, având în vedere caracterul deosebit de eterogen al legislațiilor naționale în ce privește punerea în aplicare a regimurilor legale de acordare a recunoașterii juridice unor diferite alte forme de uniune decât căsătoria, noțiunea „funcționar înregistrat ca partener stabil în cadrul unei uniuni consensuale", menționată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut, nu poate fi interpretată ea însăși drept o referire la un regim al „uniunii consensuale înregistrate" clar identificat în toate statele membre și care ar corespunde în speță, în dreptul olandez, noțiunii „geregistreerd partnerschap". Sub acest aspect și în acest stadiu al evoluției diferitelor sisteme de drept naționale, noțiunea „uniune consensuală înregistrată" se distinge astfel de noțiunea „căsătorie", al cărei contur este clar determinat în toate statele membre, ceea ce a permis instanței comunitare să considere că noțiunea „căsătorie" vizată în statut desemnează exclusiv un raport fondat pe căsătoria civilă în sensul tradițional al termenului (Hotărârea Tribunalului din 28 ianuarie 1999, D/Consiliul, T-264/97, RecFP, p. I-A-1 și II-1, punctul 26).

76 Prin urmare, noțiunea „uniune consensuală înregistrată" vizată în statut poate fi definită numai în raport cu ansamblul dispozițiilor relevante din statut, în special în lumina indicațiilor ce rezultă din condițiile enunțate la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut. Astfel, în lipsa noțiunii general admise „uniune consensuală înregistrată", simpla referire la o astfel de uniune în teza introductivă a acestui articol nu furnizează o indicație suficientă referitoare la definiția acestei noțiuni.

77 Contrar susținerilor Comisiei (a se vedea punctul 56 de mai sus), nu este posibil, așadar, să se înțeleagă că această referire impune condiția specifică a „înregistrării" sau „reglementarea prin lege" a uniunii consensuale, precum în cazul căsătoriei. Astfel, termenul „înregistrată" din teza introductivă sus-menționată se referă numai la anumite elemente de formalism care sunt precizate în prima condiție enunțată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut.

78 În acest context, nu se poate reproșa Tribunalului Funcției Publice că nu a considerat că articolul 1 alineatul (2) litera (c) teza introductivă din anexa VII la statut include în speță cerința unui „geregistreerd partnerschap".

79 În al doilea rând, în condițiile în care noțiunea „căsătorie" a fost interpretată ca noțiune în principiu comunitară (a se vedea Hotărârile Reed, citată anterior, punctul 15, și D și Suedia/Consiliul, citată anterior, punctul 26), trebuie examinat dacă, pe de altă parte, toate dispozițiile relevante ale statutului permit de asemenea identificarea unei noțiuni comunitare „uniune consensuală" sau dacă, în lipsa unor indicații suficiente, statutul trimite implicit la sistemele de drept naționale.

80 În această privință, trebuie subliniat cu titlu introductiv că, spre deosebire de abordarea sugerată de Comisie în temeiul Hotărârii D și Suedia/Consiliul, citată anterior (a se vedea punctul 57 de mai sus), instanța comunitară nu trebuie să examineze, în cadrul prezentului litigiu, dacă o „uniune consensuală înregistrată" poate fi asimilată căsătoriei și poate da naștere dreptului la avantajele acordate de statut cuplurilor căsătorite, întrucât produce, față de persoanele interesate și față de terți, efecte juridice apropiate celor ale căsătoriei. În speță, revine instanței comunitare numai sarcina soluționării problemei total distincte a interpretării noțiunii „uniune consensuală", consacrată expres prin statut.

81 Astfel cum a arătat Tribunalul Funcției Publice, reiese expres din considerentul (8) al Regulamentului nr. 723/2004 că legiuitorul comunitar a intenționat să extindă, în anumite condiții, avantajele acordate cuplurilor căsătorite la „funcționarii angajați

într-o uniune consensuală recunoscută de către un stat membru ca uniune stabilă". Or, noțiunea „parteneri în cadrul unei uniuni consensuale", cărora, în conformitate cu obiectivul sus-menționat, statutul le conferă anumite drepturi, poate fi dedusă din condițiile enunțate la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut, în special în lumina acestui considerent.

82 Astfel, rezultă din condițiile sus-menționate că existența unei uniuni consensuale în sensul statutului implică, pe de o parte, o uniune între două persoane și, pe de altă parte, elemente de formalism.

83 În această privință, Tribunalul Funcției Publice a constatat mai întâi, în mod justificat, la punctul 38 din hotărârea atacată, că această cerință a unei uniuni dintre două persoane – spre deosebire de alte tipuri de uniune recunoscute de asemenea de dreptul olandez în temeiul regimului „samenlevingsovereenkomst" (a se vedea punctul 6 de mai sus) – decurge din termenul „cuplu", folosit în special în prima condiție enunțată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut. Această interpretare este confirmată prin a doua și prin a treia condiție enunțate la articolul sus-menționat și care exclud, pe de o parte, situațiile în care unul sau celălalt dintre parteneri este căsătorit sau este angajat în altă uniune consensuală și, pe de altă parte, situațiile în care partenerii au strânse legături de rudenie între ei.

84 Această cerință privind o uniune între două persoane are drept consecință faptul că, precum soțul, „partenerul din cadrul unei uniuni consensuale" al unui funcționar, potrivit formulării din articolul 72 din statut, sau „partenerul stabil" al acestuia, pentru a relua formularea utilizată în considerentul (8) al Regulamentului nr. 723/2004, sus-menționat, se distinge clar de persoanele aflate în întreținere, respectiv de copiii funcționarului vizat și de celelalte persoane aflate în întreținerea acestuia în sensul articolului 2 din anexa VII la statut, ale căror drepturi sunt garantate prin alte dispoziții ale statutului, în special prin articolul 72 alineatul (1) primul paragraf din statut. Această cerință conduce, mai general, la excluderea din noțiunea statutară „uniune consensuală" a tuturor situațiilor care, fără a fi caracterizate de existența unei uniuni între două persoane, pot fi considerate eventual drept o uniune recunoscută de dreptul național aplicabil, precum „samenlevingsovereenkomst". Din această perspectivă, noțiunea „uniune consensuală" cuprinsă în statut se apropie de definiția reținută de

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea Burden împotriva Regatului Unit, citată anterior și invocată de Comisie (a se vedea punctul 55 de mai sus).

85 În continuare, în ce privește cerințele de formă, acestea decurg de asemenea din prima condiție enunțată la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din statut, care impune ca respectivul „cuplu să furnizeze un document oficial recunoscut ca atare de un stat membru sau de orice autoritate competentă a unui stat membru, care să ateste statutul lor de parteneri în cadrul unei uniuni consensuale". Rezultă chiar din formularea acestei dispoziții că sunt impuse, pe de o parte, furnizarea unui document oficial care atestă statutul de parteneri în cadrul unei uniuni consensuale al persoanelor interesate și, pe de altă parte, recunoașterea de către statul membru vizat a caracterului oficial al acestui document. În speță, având în vedere varietatea situațiilor juridice care pot fi acoperite printr-un „samenlevingsovereenkomst" în temeiul dreptului olandez (a se vedea punctul 6 de mai sus), Tribunalul Funcției Publice a decis în mod întemeiat, la punctele 33, 39 și 54 din hotărârea atacată, că prezentarea unui astfel de act juridic redactat de un notar respectă condiția unui document oficial privitor la starea civilă, dat fiind caracterul autentic conferit acestui act prin încheierea sa în fața unui notar. În ce privește recunoașterea de către un stat membru a caracterului oficial al acestui act juridic, Tribunalul Funcției Publice nu a săvârșit nicio eroare de drept când a considerat că aceasta rezultă în speță din adeverința de la Ambasada Țărilor de Jos în Luxemburg, prin care se certifica faptul că statutul de parteneri în cadrul unei uniuni consensuale al persoanelor interesate era recunoscut în Țările de Jos.

86 Din ansamblul acestor considerații rezultă că dispozițiile relevante ale statutului permit să se stabilească existența unor asemănări între noțiunea „uniune consensuală" și căsătorie, astfel cum a constatat Tribunalul Funcției Publice la punctul 36 din hotărârea atacată. Totuși, aceste dispoziții nu impun ca „uniunea consensuală" să fie asimilabilă căsătoriei. În această privință, Tribunalul Funcției Publice a considerat în mod justificat că o astfel ce cerință ar echivala cu instituirea unei condiții suplimentare, care nu este prevăzută în statut (punctul 52 din hotărârea atacată).

87 Contrar susținerilor Comisiei (a se vedea punctul 58 de mai sus), interpretarea autonomă a noțiunii „uniune consensuală" nu afectează competența exclusivă a statelor membre în domeniul stării civile a persoanelor și în cel al determinării prestațiilor care decurg din aceasta. Astfel, în măsura în care definiția dată se raportează la o noțiune statutară, în mod obligatoriu, domeniul său de aplicare se află în limitele statutului. Aceasta reglementează numai acordarea anumitor avantaje sociale stabilite prin statut

în favoarea funcționarilor sau a agenților Comunităților Europene și nu produce niciun efect în statele membre, care determină în mod liber punerea în aplicare a unor regimuri legale prin care se acordă recunoaștere juridică altor forme de uniune decât căsătoria, în conformitate cu o jurisprudență consacrată (a se vedea în acest sens Hotărârile Reed, citată anterior, punctele 13-15, și Maruko, citată anterior, punctele 59 și 73).

88 În acest context, trebuie respins de asemenea argumentul Comisiei întemeiat pe anumite dispoziții din Directiva 2004/38 (a se vedea punctul 60 de mai sus). Spre deosebire de noțiunea statutară „uniune consensuală", aceste dispoziții produc efecte în toate statele membre și, în consecință, urmăresc să nu creeze obstacole în raport cu competența statelor membre în ce privește starea civilă și drepturile care decurg din aceasta.

89 Pe de altă parte, contrar susținerilor Comisiei, noțiunea statutară „uniune consensuală" nu poate fi interpretată în sensul că include numai uniunile concepute, în temeiul legislației naționale, exclusiv pentru a produce efecte similare celor ale căsătoriei (a se vedea punctele 51 și 52 de mai sus). În această privință, poziția Comisiei nu are nicio susținere în dispozițiile statutului sau în obiectivele urmărite de acesta și echivalează cu impunerea unei condiții suplimentare și nejustificate de obiectivele urmărite de legiuitorul comunitar.

90 Astfel, reiese din analiza precedentă (a se vedea punctele 82-86 de mai sus) că, potrivit dispozițiilor relevante ale statutului, existența unei „uniuni consensuale" impune numai o uniune între două persoane și anumite elemente de formalism. Prin urmare, este suficient ca aceste condiții să fie îndeplinite în cazul respectiv, indiferent dacă acestea sunt prevăzute imperativ de legislația națională aplicabilă sau dacă aceasta lasă condițiile menționate la latitudinea persoanelor interesate. În această privință, în măsura în care uniunea contractată îndeplinește condițiile impuse prin statut, este complet nerelevantă împrejurarea că legislația națională aplicabilă permite înglobarea

în cadrul aceleiași noțiuni a unor situații juridice diferite, în funcție de voința părților, care sunt libere să determine conținutul și forma convenției lor de conviețuire.

91 În plus, după cum susține domnul Roodhuijzen (a se vedea punctul 65 de mai sus), introducerea condiției suplimentare sugerate astfel de Comisie ar conduce la discriminări față de anumiți funcționari ca urmare a formei abstracte a uniunii consensuale a acestora, chiar dacă legislația națională aplicabilă recunoaște această uniune consensuală, iar condițiile statutare impuse sunt îndeplinite. O astfel de soluție ar încălca nu numai dispozițiile statutare relevante, ci, în plus, s-ar întemeia pe o denaturare a legislației naționale aplicabile. În această privință, trebuie arătat că dreptul olandez recunoaște că un „samenlevingsovereenkomst" poate produce anumite efecte asemănătoare cu cele ale căsătoriei.

92 În al treilea rând, trebuie examinată argumentația subsidiară a Comisiei privitoare la interpretarea primei condiții enunțate la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut (a se vedea punctele 60 și 61 de mai sus), potrivit căreia, întrucât uniunea consensuală vizată a fost încheiată cu o persoană care nu are nicio legătură de rudenie cu funcționarul, niciunul dintre parteneri nu este căsătorit sau angajat într-o altă uniune consensuală și sunt îndeplinite condițiile privind formalitățile, nu revine instituției comunitare vizate sarcina să verifice dacă această uniune consensuală prezintă anumite asemănări cu căsătoria, precum și o anumită stabilitate.

93 În această privință, trebuie amintit că noțiunea statutară „uniune consensuală" prezintă anumite asemănări cu noțiunea de căsătorie. Totuși, pe lângă cerințele de formă, singura condiție de fond ce rezultă din dispozițiile statutare relevante se raportează la existența unei uniuni între două persoane, astfel cum s-a decis deja (a se vedea punctele 82-86 de mai sus).

94 În măsura în care este posibil ca anumite tipuri de „uniune consensuală" recunoscute în unele state membre, precum „samenlevingsovereenkomst" din Țările de Jos, să includă eventual situații juridice care nu îndeplinesc criteriile sus-menționate ce definesc noțiunea statutară „uniune consensuală", astfel cum s-a constatat deja (a se vedea punctele 83-85 și 90 de mai sus), revine într-o astfel de ipoteză instituției comunitare

vizate sarcina să verifice, sub controlul instanței comunitare, dacă sunt îndeplinite condițiile stabilite prin statut.

95 Prin urmare, Tribunalul Funcției Publice a considerat în mod justificat, la punctele 35 și 52 din hotărârea atacată, că recunoașterea unei „uniuni consensuale" în sensul statutului nu poate decurge din simpla apreciere a statului membru vizat, în speță din afirmația cuprinsă în adeverința de la Ambasada Țărilor de Jos în Luxemburg.

96 Cu toate acestea, deși, pentru recunoașterea existenței unei „uniuni consensuale", statutul impune dovada unei conviețuiri caracterizate printr-o anumită stabilitate, acesta nu impune ca partenerii să fie legați prin drepturi și obligații reciproce specifice. Asemănarea cu căsătoria impusă prin statut rezultă tocmai dintr-o astfel de conviețuire, precum și din cerința privind unele elemente de formalism (a se vedea punctele 82-86 de mai sus). Prin urmare, întrucât funcționarul vizat demonstrează că uniunea consensuală pe care a încheiat-o îndeplinește aceste două condiții, nu revine instituției interesate – contrar celor stabilite de Tribunalul Funcției Publice la punctul 39 *in fine* din hotărârea atacată – sarcina să examineze, pe de altă parte, dacă drepturile și obligațiile reciproce stipulate de parteneri în convenția lor reglementează viața acestora în mod structurat și detaliat. În lipsa oricărei indicații în acest sens în statut, exercitarea unui astfel de control ar avea drept efect să subordoneze recunoașterea unei „uniuni consensuale" unor condiții neprevăzute în statut.

97 În speță, Tribunalul Funcției Publice a verificat, în mod justificat, în raport cu documentele furnizate administrației de domnul Roodhuijzen, că între acesta din urmă și doamna H. exista o conviețuire caracterizată printr-o anumită stabilitate (punctul 42 din hotărârea atacată). De altfel, această chestiune nu este nicidecum contestată de Comisie.

98 În schimb, se impune constatarea că Tribunalul Funcției Publice a săvârșit o eroare de drept atunci când a verificat cu precizie, pe baza unei examinări atât a „samenlevingsovereenkomst” încheiat între reclamantul în primă instanță și doamna H., cât și a dispozițiilor legislației olandeze, care erau drepturile și obligațiile reciproce privitoare la conviețuirea dintre domnul Roodhuijzen și partenera sa. Astfel, contrar abordării adoptate la punctele 43-46 din hotărârea atacată, statutul nu impune să se verifice dacă efectele produse de uniunea consensuală încheiată de funcționarul vizat sunt „similare în numeroase aspecte” cu cele produse de o căsătorie și chiar de un „geregistreerd partnerschap”.

99 Prin urmare, hotărârea atacată este viciată de o eroare de drept în măsura în care, la punctele 43-46, Tribunalul Funcției Publice a procedat la examinarea sus-menționată, cu încălcarea dispozițiilor relevante ale articolului 72 din statut și ale articolului 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut.

100 Totuși, în măsura în care, în afara controlului condițiilor suplimentare neprevăzute prin statut, vizat la punctele 98 și 99 de mai sus, Tribunalul Funcției Publice a constatat, în mod justificat de altfel, că totalitatea condițiilor statutare referitoare, pe de o parte, la existența unei conviețuiri și, pe de altă parte, la elementele de formalism erau îndeplinite, eroarea de drept sus-menționată nu este de natură a invalida hotărârea atacată [a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 19 aprilie 2007, Holcim (Deutschland)/Comisia, C-282/05 P, Rep., p. I-2941, punctul 33, și Hotărârea Curții din 26 martie 2009, Selex Sistemi Integrati/Comisia și Eurocontrol, C-113/07 P, Rep., p. I-2207, punctul 81].

101 Prin urmare, se impune respingerea motivului întemeiat pe eroarea de drept în interpretarea noțiunii „uniune consensuală”.

102 În aceste condiții, nu este necesară examinarea motivului subsidiar întemeiat pe interpretarea eronată a principiului nediscriminării în cadrul unui motiv neesențial al hotărârii atacate (a se vedea punctul 24 de mai sus). Astfel, acest motiv este inoperant, în măsura în care reiese că dispozitivul hotărârii atacate se întemeiază pe eroarea de drept în interpretarea noțiunii „uniune consensuală”.

103 Prin urmare, recursul trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

104 În conformitate cu articolul 148 primul paragraf din Regulamentul de procedură, atunci când recursul nu este fondat, Tribunalul se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

105 Potrivit articolului 87 alineatul (2) primul paragraf din același regulament, aplicabil procedurii recursului în temeiul articolului 144 din regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții, iar domnul Roodhuijzen a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, se impune obligarea acesteia la plata propriilor cheltuieli de judecată, precum și a celor efectuate de domnul Roodhuijzen în cadrul prezentului recurs.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera de recursuri)

declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Comisia Comunităților Europene suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de domnul Anton Pieter Roodhuijzen în cadrul prezentului recurs.

Jaeger Tiili Azizi

Meij Vilaras

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 5 octombrie 2009.

Semnături